

Orgán výboru pro pomoc demokratickému Španělsku

Španělsko

Číslo 3.
Ročník I.
1. července
1937
Kč 2.—

Všichni pracují
k vítězství! Muži
na frontě – ženy
za frontou! Fron-
ta musí jíst a špa-
nělské dívky ji zá-
sobují.

Španělsko otazníkem a nadějí

Španělská krise je trpkou lekcí pro dnešního vzdělance. Bezmála už celý rok trvá zkouška španělského lidu. Tisíce, desetitisíce lidí jsou masakrovány před očima celého světa, ženy a děti jsou štvány s místa na místo a lidská duše mrzačena k nepoznání. A svět se jen dívá, v podivné mdlobě se radí o intervenci či neintervenci, zatím co nejnestoudnější násilí pod pláštěm neintervence pomáhá dobíjet svobodu, právo a důvěru mezi lidmi.

Nevím, zda kdy v posledních staletích bylo veřejné mínění světové znemravňováno hrůzněji, než je tomu dnes. Smlouvy, které byly uzavřeny v červnu 1919, jsou dnes pomáčkáným papírem, pohozeným na smetiště, Společnost národů je předmětem útrpného posměchu tolika přemoudřelých lidí, africký člen této společnosti leží pod botou diktátorovou, úmluva ze srpna 1928 o nepřipustnosti války jako prostředku v mezinárodní politice byla znehodnocena dříve, než oschly podpisy státníků. A všechnu důvěru v dobrou vůli, v otevřenou čestnost a v dané slovo dobíjí pomalu a jistě londýnský „Výbor pro koordinaci opatření pro neintervenci ve španělských věcech“. Nejhorší však na tom všem je fakt, že nemůžete pochybovat o upřímné snaze mnoha západoevropských státníků, postavit hráze válečnému nebezpečí a „lokalizovat“, jak se praví, válku na území španělské. Nevíte namnoze sami, co byste dělali na jejich místě — a odtud právě obecný pocit bezmocnosti a nejistoty, co přijde zítra či pozítří.

Ale přece, přes všechnu hrůzu, vlévá nám právě dnešní lidové Španělsko slavnou nadějí pro Evropu přicházejících dní. Netrpělivě čekáme na známky rozhodného vítězství demokratické fronty, ale zároveň si říkáme, že je skoro neuvěřitelné, jak mohl lid tak dlouho odolávat a na konec odolat náporu zorganizované, vyzbrojené armády, nadto ještě soustavně a odborně podporované nejvoještějšími státy evropskými. Ti, kteří začali s holýma rukama, nejednotní, neukázněni a bez zkušeností, ti se stali dnes pevnou zdí a armádou, naplněnou vědomím hrdinské odpovědnosti za svobodu celé Evropy, proniknutou oddaností ke své zemi a k jejím lepším sociálním a politickým řádům. Španělsko je dnes na přelomu svých dějin: ze země roztržité, zaostalé, vykořisťované se stává pomalu a s těžkými obětmi země uvědomělé občanské jednoty, politické svobody, sociální spravedlnosti a kulturní výstavby. Španělsko je zase zasazováno do dějin evropských, stává se předbojníkem Evropy zítřka. Nevíme, jak tato Evropa bude vypadat. Nevíme ani, kolik krve bude ještě prolito a kolik smluv bude pošlapáno. Ale nebojíme se. Záleží na tom, abychom sami byli uvědomělými obránci svobody a abychom uměli spojit nejlepší duševní odkazy evropské vzdělanosti s hrdinským, nebojácným úsilím potlačit všechno bezpráví, všechno otroctví chudých a všechnu tyranii svévolných katanů.

K tomu je arci třeba kladné víry v poslání člověka a úcty

Prof. dr. J. L. Hromádka, místopředseda Výboru pro pomoc demokratickému španělsku, vynikající náboženský myslitel a představitel našeho evangelictví.

k jeho důstojnosti. Ptejme se každý sebe, co činíme na svém místě, abychom neustoupili. Demokracie byla otřesena v tolika zemích i pro duchovní slabost a mdlobu svých představitelů. Máme sami dost vnitřní síly vytrvat beze strachu, ať se děje co děje?

Španělští intelektuálové pozdravují Československo

Demokratičtí španělští lidé vynikajících jmen poslali nám projevy sympatií československému lidu, které s radostí tlumočíme našim čtenářům.

Na prvním místě nutno jmenovati Antonia Machada, básníka slavného nejenom ve své vlasti, ale dnes už v celém kulturním světě. Rukopis, který tu otiskujeme, praví toto: „Z celého srdce pozdravuji veliký československý národ a přeji mu nejlepších úspěchů.“

Profesor dr. Manuel Marquez, děkan medicínské fakulty madridské, vynikající oční lékař, píše:

„Se vši vroucností přeji největší rozkvět veliké zemi československé, která ve své demokratické horlivosti se připouje k horlivosti naší. Přeji jí z celého srdce, aby se nemusila dívat, jak fašistickou krutostí — před níž se člověk stydí, že patří k lidskému rodu — jsou bořena její města, ničeny umělecké památky, zbaběle vraždění pokojní

občané, zkrátka, napadána kultura těmito novými barbary, kteří ještě překonali největší barbary, jaké měly světové dějiny.“

Antonio Zozaya, člen Akademie věd, žurnalista, přesvědčený republikán od mládeži, autor mnoha zajímavých filosofických knih, takto pozdravuje Československo:

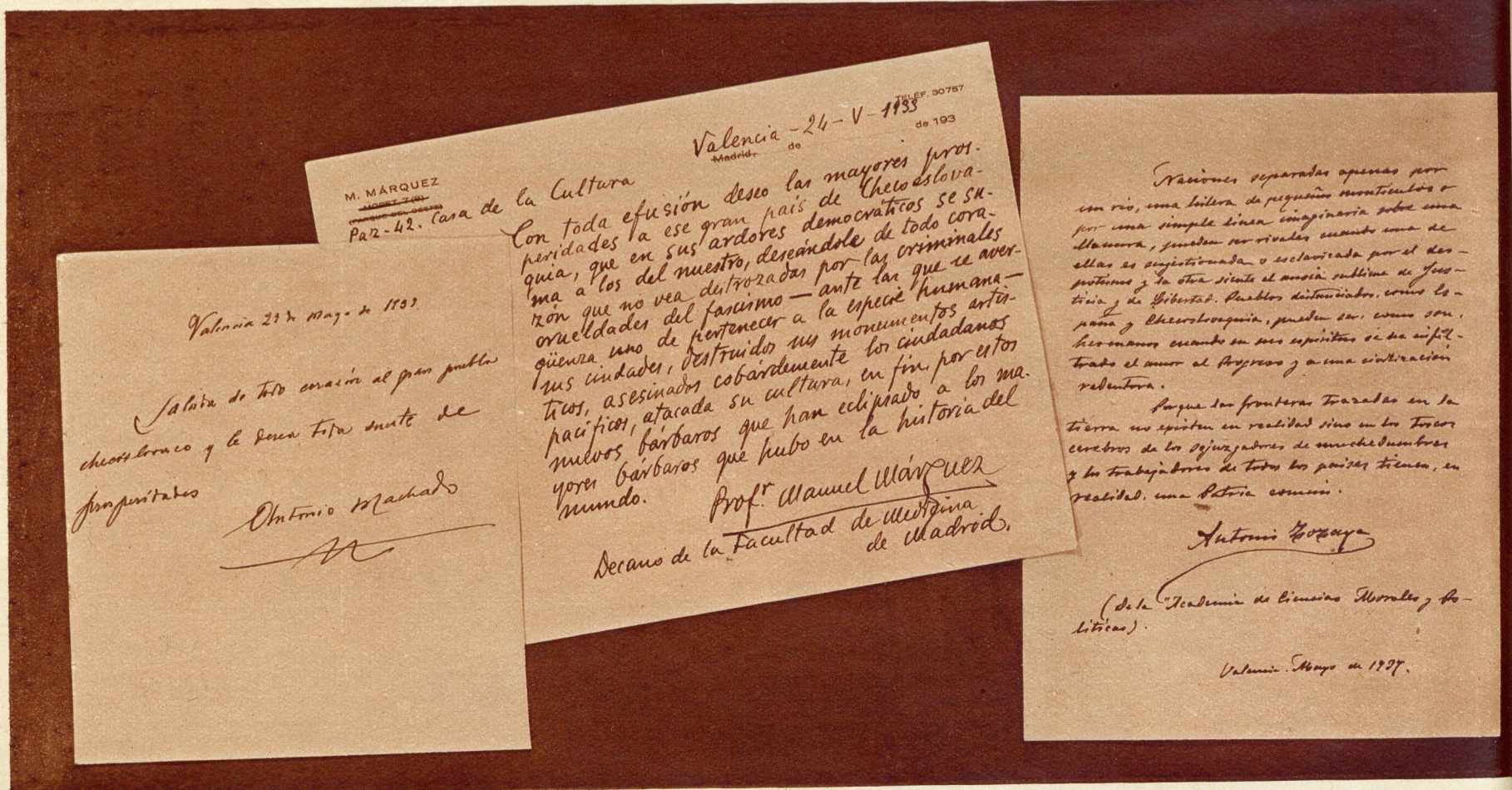
„Národy, které neznatelně odděluje jen řeka, jen pásmo malých kopců nebo prostá pomyslná čára na rovině, mohou být odpůrci, když jeden je ovlivněn nebo zotročen despotismem a druhý představuje ušlechtilou touhu po spravedlnosti a svobodě. Národy od sebe vzdálené, jako Španělsko a Československo, mohou být, a jsou si přece blízké, když jejich duch se prolul láskou k pokroku a ke spásné civilizaci.“

Proto hranice, vedené na zemi, existují ve skutečnosti jen v obhroublých mozcích utlačovatelů a zaostalých lidí,

ktežto pracující lidé ve všech zemích mají opravdu jednu společnou vlast.“

Dr. Federico Pascual, lékař-psychiatr, byl rok v Praze na studiích. Je členem výboru valencijského Domu kultury. Za svého pobytu v Praze se naučil tolik česky, že nám mohl napsat několik českých vět, ovšem přece jenom poněkud nejasných. Cizí řeč se pochopitelně brzy zapomene, nemáte-li příležitost jí mluvit. Dr. Pascual píše v podstatě toto:

„Přátelé v Praze! Jako dřívější stipendista Karlovy university a obdivovatel demokratické Československé republiky děkuji Vám za mravní pomoc, kterou vlast slavného Masaryka poskytuje mé vlasti, ohrožené fašismem. Vždycky jsem měl důvěru v přátelství dvou národů, které jsou si blízké duševně přes vzdálenost, která je odděluje. Ať žije Československá republika!“

Dokažte, že mravnost ještě nevymizela ve světě!

Sbíráme pro Španělsko!

Žádný člověk dobré vůle už nemůže pochybovat, kde v této hrozné občanské válce je pravda a spravedlnost. Srdce se nám svírá při zprávách o krveprolitích, o hromadných masakrech, o surovém ničení a boření celých měst, kdy lidé ve vlastní zemi jsou bez domova, kdy šilené matky, které ztratily děti a muže pobíhají beze smyslu a bez cíle po hromadách kouřících trosek.

Bylo by marné naříkat, že svět je špatný, že doba, ve které žijeme, je nemravná, že evropská civilizace je v úpadku.

Ne bědovat, ale jednat, jednat je nutné! Když nemůžeme udělat tento špatný svět hned dobrým, postarejme se, aby byl aspoň méně špatný. Nemůžeme-li odčinit vražd, spáchaných ve Španělsku, nemůžeme-li napravit ukrutnosti a učinit přítrž surovostem, můžeme přece jen zachránit desetitisíce lidí od válečných hrůz, od strádání a bídy.

Vlna uprchlíků z Baskicka, žen, dětí a mužů neschopných boje zaplavila Francii, aby se nestali cvičným terčem fašistických kulometů a pum. Ale nesmějí se stát obětí ani jiného záluďného nepřítele: hladu, bídy a nedostatku.

Francouzi pochopili. Francouzští pokrovní lidé se obětují do vyčerpání, aby poskytli uprchlíkům po všech těch hrůzách klidný domov. Ale jejich síly nestačí na všechno. Přes deset milionů už bylo vydáno ve prospěch trpících, ale mnohem více milionů je ještě třeba pro ty, kdo přišli teď. Mnoho rodin v Holandsku, v Belgii a v jiných zemích se hlásilo o děti po zabíjených Bascích. Také v Československu ušlechtilí lidé by je jistě přijali do svého středu a starali se o ně jako o vlastní.

Na neštěstí není možné převážet k nám baskické děti. Jednak by byl transport příliš drahý, jednak Výbor pro pomoc Španělsku, jenž je jen volným sdružením pokrokových organizací, by se nemohl pustit do takové rozsáhlé akce.

Ale proto, že nešťastní Baskové jsou od nás vzdáleni, nenecháme je přece zahynout hladem! Nedáme se předstihnout jinými národy v díle milosrdenství.

Výbor vykonal veliké dílo tím, že poslal do Španělska lazaret Jana Amose Komenského, který tam koná skvělé služby, který šíří naše dobré jméno mezi demokraty, bojujícími za svobodu. Teď vykonal všechny přípravy pro dobré dílo druhé:

Není-li možné dopravit a postarat se o Basky zde, v Československu, bude se o ně starat ve Francii.

Převezme protektorát nad táborem baskických uprchlíků v Bayonne. Ponese naše jméno, bude se nazývat táborem československým!

Ríkáme: bude, protože spoléháme a nepochybujeme ani na okamžik, že ti, kdo by u nás byli ochotni přijmout do rodiny baskické dítě — a kolik z nás by to udělalo! — nebudou váhat dát tyto peníze ve prospěch československého tábora v Bayonne.

V těchto dnech koná Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku sbírky po celé republice. Byly rozeslány sběrací listiny, byly rozeslány dopisy jednotlivým osobnostem.

Přáli bychom si, aby každý z těch, kdo dostane přípis, aby všichni, kdo budou vyzváni přispět na sběrací listinu, si představili zubožené děti bez domova, zničené nervově, stížené chorobným strachem, že zase přijde nějaká podobná katastrofa s nebe jako ta, která jim vzala rodiče. Chtěli bychom, aby si představili, jak jim by bylo, kdyby museli utíkat do cizí země, co by pro ně znamenala pomoc ze zahraničí: byl by to nový domov, nová naděje po hrozných dnech zoufalství. Chtěli bychom, aby každý v té chvíli v duchu pocítil nesmírnou a beznadějnou bolest žen a matek, které přišly v tom peklu o všechno, a uvědomil si, co pro ně bude znamenat prostředí klidného tábora.

V československém táboře se nebude dělat rozdílů. Ať byli tam v Baskicku čím byli, ať děti dělníků nebo inteligentů nebo děti bohatých, o všechny

bude stejně postaráno, neboť milosrdenství nezná rozdílů. Nejde o žádnou politiku. Provádíme prostě dílo lidskosti, bratrství a solidarity. Můžeme je vykonat v naší zemi, která nebyla nakažena vražedným šílenstvím fanatických politických bláznů, vedoucích do záhuby vlastní lid, která byla ušetřena nového strašného boje za svou svobodu.

Španělský výbor nežebrá, neprosí, nežadoní. Dovolává se jen povinností, vyplývajících z prostého citu lidskosti. Připomíná prostě všem jejich lidskou povinnost.

Ne mnoho slov, ale skutky vyznačují demokratické lidi.

Veřejná sbírka, která se koná právě v Československu pro nešťastné Španěly, musí dát sirotkům domov a dospělým přístřeší. Nemůže být jinak, nemáme-li být zahanbeni jinými, menšími národy, než jsme sami.

Žádáme všechny korporace, které dosud nemají dopisů se žádostmi o příspěvky, které nemají sběracích listin, aby se o ně přihlásily ve výboru. Žádáme všechny jednotlivce, aby se nezdráhali vykonat dílo milosrdenství. Každý odepřený příspěvek připravuje jedno dítě o den, o několik dní klidného života.

Srdce československých lidí nebude zavřeno v těchto chvílích tak tragických pro Basky a pro Evropu, jako nikdy nebylo zavřeno vůči těm, kdož trpěli.

Máme proto pevnou víru, že příště nám bude možné referovat o skvělém úspěchu sbírek, že přesáhnou všechno naše očekávání a že příští měsíc půjdou už první zásilky potravin do Bayonne. Výbor chce, aby vydržování celého tábora se dalo z našich vlastních prostředků, aby peněz ze sbírek bylo použito k nákupům u našich lidí.

Sbírky jsou vypsány, sbírky se konají.

První československý tábor v Bayonne, symbol československé solidarity, pomník lidskosti se začíná budovat. Přispějte všichni k tomu, aby byl mohutný a velkolepý!

LM.

P. T. _____

JEST ČLEMEM

VÝBORU PRO POMOC
DEMOKRATICKÉMU ŠPANĚLSKU
S JEDNORÁZOVÝM PŘÍSPĚVKEM

Kč _____

POKLADNÍK _____ PŘEDSEDA _____

Tak vypadá legitimace Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku. Vyplňte-li ji, vystříhnete-li ji a nám pošlete, pak Vám náhradou za zkažené číslo pošleme jiné. Staňte se našimi členy!

LAZARET JANA AMOSA KOMENSKÉHO

je ve Španělsku a v plné činnosti. Všichni členové personálu lazaretu jsou zdraví, nevyskytl se mezi nimi až dosud jediný případ onemocnění. Všechn zdravotnický materiál došel naprosto bezvadně. Minulý měsíc byl lazaret podstatně doplněn na naléhavé žádosti ze Španělska ještě zubním ambulatoriem. V červnu odjeli na frontu zubní technik s jednou asistentkou. Mají k dispozici úplné zubolékařské zařízení, které tentokrát nic nestálo. Obětavé firmy poskytly materiál pro ambulatorium úplně zdarma. Je to jistě pěkný čin, který zaslouží veřejné pochvaly. Lazaret Jana Amose Komenského bude moci konat své dílo milosrdenství ještě účinněji než dosud.

MÍSTNÍ ODBORY ŠPANĚLSKÉHO VÝBORU

se tvoří po celé republice. V pražských předměstích byly už ustaveny skoro všude a z různých míst dostává výbor stále nové a nové žádosti o řečníky. Místní výbory jsou naprosto nutné, aby se pomocné akce mohly konat soustavně a účinně. Mnohé z odborů se postaraly o kolportáž našeho listu, takže již je řada míst, kde odbory odebírají celé desítky čísel „Španělska“. Následujte jejich příkladu, žádejte informace v ústřední kanceláři Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku, Praha II., Národní tř. 24.

Důležité sdělení čtenářům!

Příkládáme složenky pošt. špoř. do celého nákladu tohoto čísla a prosíme čtenáře, aby jich použili k zaslání předplatného, které činí na půl roku Kč 12.—. Ti, kteří již předplatné zaslali, mohou použít složenky k zaslání daru, třeba sebe menšího, nebo necht si složenku uschováji k pozdějšímu použití.

Dovolujeme si uctivě upozornit čtenáře na důležitost okamžitého vyrovnání předplatného.

Poněvadž nám předcházející 2 čísla nedošla zpět, považujeme všechny, kterým posíláme toto třetí číslo za stále odběratele, a očekáváme, že nebude zapotřebí je o předplatné upomínat.

Administrace.

POMOZTE ŠPANĚLSKÉMU LIDU!

Tak se nazývá brožura, kterou vydal Svaz národního osvobození ve své sbírce „Epištoly k národu“. Tento malý sešitek je psán autorem, kterému opravdu vědomí o nutnosti pomáhat demokratickému Španělsku proniklo hluboko do srdce. Prostými slovy líčí hrozný život v Madridě, účinky bombardování, cituje očitě svědky, zmiňuje se o pomoci uprchlíkům, vybírá opravdu slova nejpřesvědčivější, aby ukázal jak nutno, jak strašně nutno je pomáhat. Konečná výzva, se kterou se obrací ke konci ke všem soucitným lidem, nebude jistě oslyšena nikým, kdo tuto pěknou knížku dočte. Rozšiřujte ji, propagujte ji, vykonáte veliký kus práce pro trpící Španěly!

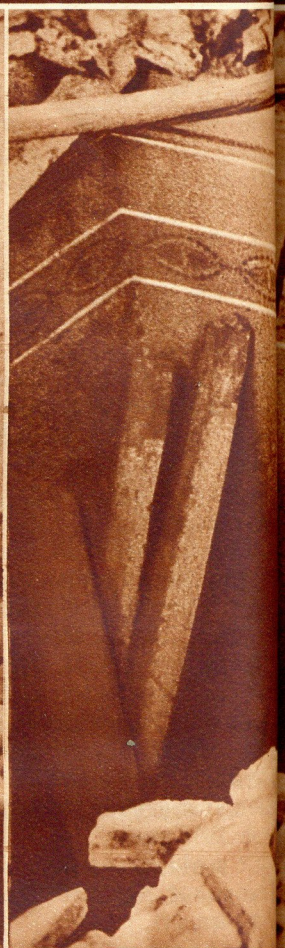
NEZAPOMÍNEJTE NA NAŠE ODZNAKY!

Vkusné odznaky Výboru pro pomoc Španělsku, které dostanete přímo ve výboru (Praha II, Národní tř. 24) stojí pouze 1 Kč. Nosí je už dnes skoro všichni přátelé Španělska. Kupte si je všichni, kdo je ještě nemáte. Pomůžete i takto Výboru pro pomoc Španělsku v jeho úsilí, aby naše demokracie projevila skutkem svou solidaritu s demokracií španělskou!

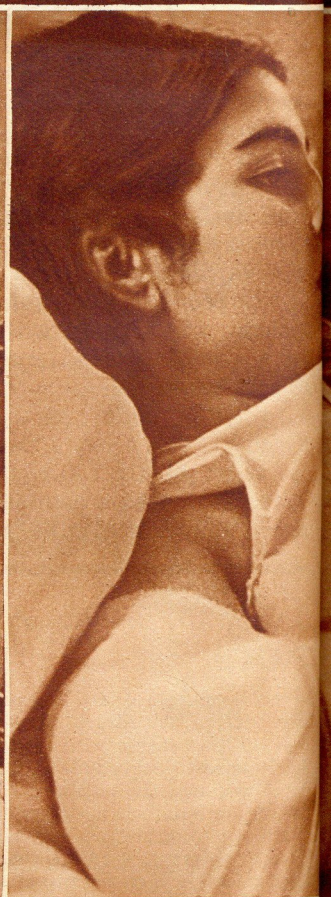
Pomáháte nešťastnému Španělsku!

Almeria, bombardovaná Němci

Manžel a syn se
se stali obětmi
lodních granátů,
domov je zničen.

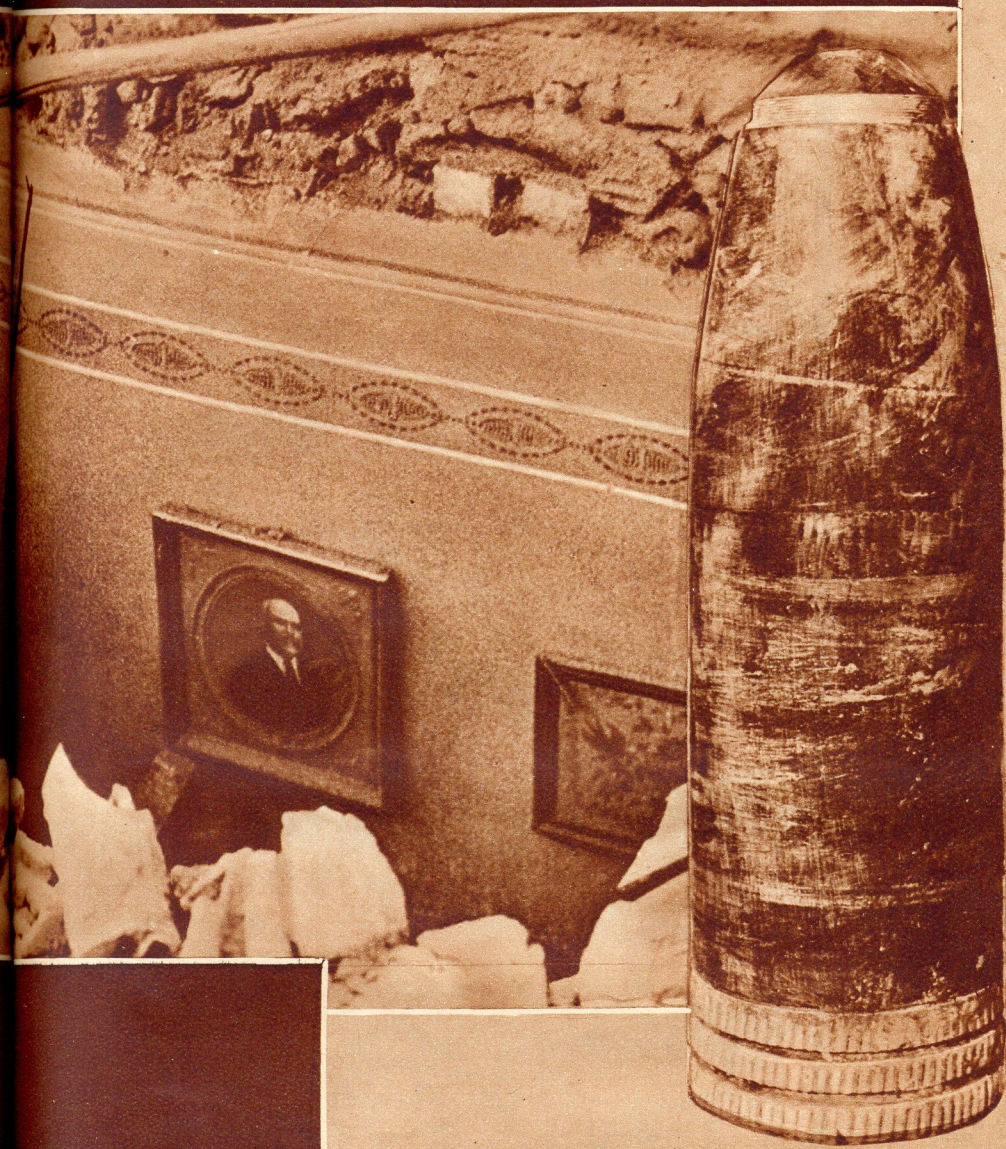

Otevřené, neopevněné město Almeria bylo ponořeno do hlubokého spánku. A tu válečné lodi, s jejichž stožárů vlály vlajky s hakenkrajcem, zahájily palbu. Obrovské granáty roztříštily obytné domy, školy, nemocnice, kostely. Bezbranní lidé byli zabíjeni, neozbrojení lidé — děti, ženy, nemocní, starci, kněží. Almeria je v troskách. A celé Španělsko bude v troskách, zůstane-li civilisovaný svět netečný k tomuto šílenému vraždění.

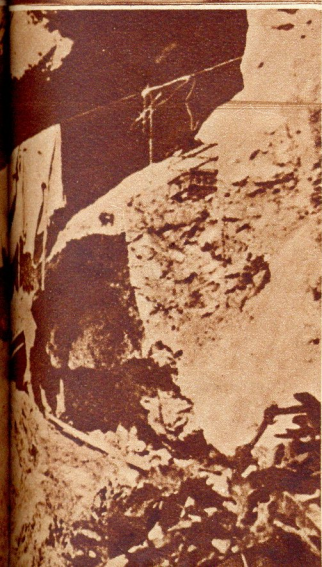
Fotografická reportáž z Almerie

- v troskách

Náboj, který nevybuchl.

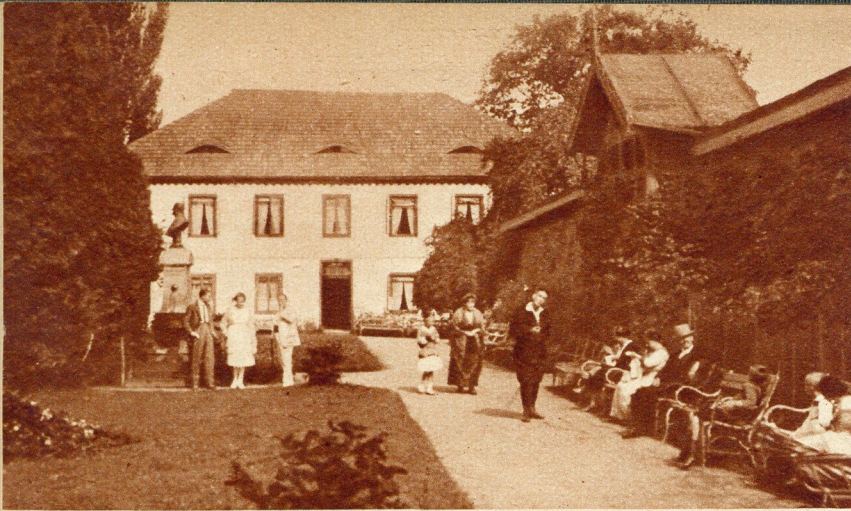
Mezi oběťmi je veliký počet žen: 5 mrtvých a mnoho raněných. — Na obrazu vlevo je mladá těhotná žena, která byla zachráněna z trosk svého rozštíleného domu.

Lidu se zmocnila nesmírná hrůza a tisíce nešťastných prchaly do lesů a do jeskyní, aby se ukryli před bombardováním.

Zešilela

Hotel v Sedmihorách, ve kterém byli ubytováni španělští emigranti. Jak je zřejmo, bylo to docela slušné a snesitelné vyhnání.

Povstalečtí emigranti v Sedmihorkách

Třicetšest lidí v Madridu požádalo československého diplomatického zástupce ve Valencii o asyl. Nebyl jim odepřen, nemohl ani být, protože ve smyslu nějakého usnesení neintervenečního výboru se musí náš stát o španělské emigranty starat. Třicet šest lidí, truchlících pozůstalých po monarchii, došlo tedy do Československa. A jedenáct dalších je dobrovolně provázelo.

Bylo to především šest synů bývalého reakčního ministra Silvella Tordesilly, bývalý španělský diplomat Juan Felipe Ranero, bývalý monarchistický poslanec Santiago Fuentes' Pila a Cayetano Lopez Chichiri, který u nich vedl hlavní slovo.

A pak byli mezi nimi ještě jiní šlechtici, bankéři, profesori, vesměs lidé vznešení. Přijeli na hranice Československa — a byli hned napoprvé nemile překvapeni. Očekával je tam tlumočník. „Nepotřebujeme tlumočníka!“ prohlášovali resolutně. Aby tak poslouchal, co si páni vypravují o politice, ne? Ale nic naplat. Vláda jim tlumočníka přidělila, oni si nemohli poroučet jako v monarchistickém Španělsku.

Jeli tedy ubozí emigranti do Sedmihorek. Byl pro ně přichystán zvláštní dům, do kterého už nikdo jiný nesměl. Emigranti se v něm ubytovali a začali žít po svém. A tu se ukázalo, že nejsou všichni jenom šlechtici a bohatými lidmi. Asi pět nebo šest z nich byli praobyčejnými chudáky. A hned se v Sedmihorkách utvořily dvě skupiny. Jednu tvořili páni, druhou plebejci. Jak se zdá, nesouhlasily obě skupiny ani politicky, protože mezi nimi došlo několikrát ke sporům.

Ale jinak to byla, jak se říká, nóbl společnost po všech stránkách. Žádní takoví ošuntělí emigranti, jako třeba ti němečtí, co musejí být živi ve Strašnicích za tři koruny denně.

Tihleťi museli být z jiného těsta už proto, že pan bývalý hrabě Aehrenthal je několikrát pozval na Hrubou Skálu na hostinu a vůbec je náramně uctíval.

Ne, emigranti opravdu netrpěli bídou! O stravování a ubytování se jim postaral náš stát, o to ostatní se starali sami. Najímali si auta a jezdili taxikem brzy do Turnova, brzy do Liberce, aby se trochu povyrazili ze zármutku nad svým bédným vyhnáním.

Povyrazili se zase po panskou, jak se na takové vznešené lidi sluší. Statečně jedli, ještě statečněji pili, a potom se jednou seprali s místními obyvateli, jindy ztropili výtržnost. V Turnově si stěžovala nějaká žena, že se k ní chovali drzým a nepřipustným způsobem a obtěžovali ji na ulici. Do Sedmihorek přišla policie a vyšetřovala, ale páni šlechtici zapírali. Nevyšetřilo se nic.

Mezi těmito zábavami se starali o všelijaké jiné věci. Především telefonovali. Telefonovali tolik, že by se místní poštovní úřad byl musel rozšířit, kdyby to mělo dále trvat. Mluvili s Prahou, s Libercem, s Turnovem a také snad i s Berlínem.

A přijímali návštěvy. Především k nim přijel německý konsul z Liberce, jistě jen proto, aby je potěšil v jejich osamělosti, a oni mu zase návštěvu oplátili — jistě jen ze zdvořilosti. Přijel k nim bývalý španělský vyslanec v Praze, přívrženec Francův, pan Sans y Tovar — nepodezřívajte ho, že s emigranty mluvil o politice! Přicházely i jiné návštěvy, a tak skutečně zármutek sedmihorských emigrantů byl značně zmírněn.

A peněz bylo stále dost. Některý emigrant dostal tisíc korun z Itálie, jiný hned několik tisícovek z Francie, jiný z Anglie, opět jiný z Portugalska. Bylo peněz dost na hostiny, na výlety, na telefony. A mnohý člověk z Turnova a z Liberce, když to tak všechno viděl, když pozoroval, jak zlý je osud „ubohých emigrantů“, stal se z nejvěrnějšího Francova ctitele jeho zapřísáhlým odpůrcem.

Ale nebyli všichni stejní. Jedna z emigrantek prozradila, že se cosi děje. Prý pět mužů, schopných vojenské služby, se chystá utéci. Prozradila to československým lidem, protože by prý nechtěla, aby si tento útek ostatní potom odnášeli na své kůži. O věci bylo učiněno hlášení, nejdříve na četnické stanici, pak do Prahy. Snad se hlášení ztratilo, snad se nikomu nechtělo věřit, že šlechtici zruší dané slovo a hanebně uteknou — zkrátka, nebyla učiněna žádná opatření. Za několik dní emigranti opravdu uprchli — do Německa a odtud nepochybně k Francovi.

I tento útek byl jaksi záhadný. Odjeli autem: kdo jim dal auto k dispozici? Jak a s jakými pasy se dostali přes hranice? V jaké souvislosti byl tento útek s jejich horlivým telefonováním a s jejich cestami do Liberce a do Turnova? Měl na tom účast bývalý pan hrabě Aehrenthal nebo někdo z libereckého německého konsuluátu?

To jsou otázky, na které není dosud odpovědi.

Po tomto útěku v noci ze 4. na 5. červen a po neustálých stížnostech na chování emigrantů se strany občanstva, když už se objevovaly protifašistické nápisy na zdech v Turnově i v Liberci, zakročil okresní úřad. Jeho zástupce se dostavil do Sedmihorek, přečetl jim revers, jimž se zavazují, že nebudou jezdit do Turnova a že se budou zdržovat jen v určitém okruhu kolem lázní a vyzval je, aby revers podepsali. Ale emigranti odepřeli a dokonce hrozili, že si budou stěžovat „nahore“. Revers ovšem přes jejich protesty vstoupil v platnost.

Nemůžeme říci, co všechno se s emigranty a kolem emigrantů ještě seběhne. Jisté však je už dnes jedno: svým způsobem života a svým chováním se povstalečtí emigranti připravili o všechny sympatie pokud nějaké měli. Panu Francovi a jeho vládě rozhodně žádnou reklamu neudělali.

Za těchto okolností mohou být opravdu šťastní, že se pro ně udělalo u nás — i se strany úřadů víc, než kázala povinnost vůči mezinárodním závazkům.

Skupina povstaleckých emigrantů v Sedmihorkách. Mezi nimi v první řadě dole pátý a poslední zprava jsou dva emigranti, kteří utekli. Dáma ve světých šatech je žena čl. diplomatického zástupce ve Valencii, pí Formánková.

Dr. Pavel Steindler:

Poznámky k

Vpravo: Postup na andaluské frontě. Válka vypadá jinak na jihu než u Madridu a v Baskicku. Linie na frontě jsou pohyblivější, terén je nepřehledný a hlídky musejí postupovat velmi opatrně.

Dole: Z bojů u Pozoblanca. Republikáni odrazili Francovy útoky.

Na nejkrasnější výběžku jižní fronty. Pozorovatel republikánské armády v Calahondě, nedaleko Motrilu u středomořského pobřeží.

válečné situaci

Téměř rok už trvá válka ve Španělsku. Povstaleckým generálům se nepodařilo zmocnit se vlády hned při prvním náporu — a tato skutečnost zpečetila osud povstání. Občanská válka, v níž se rozrostl generálský puč, vyvíjí se stejným způsobem jako všechny občanské války: trvá dlouho, vojenská přesila pravých se opotřebovává, nedostává se náhrady, zatím co síly levých rostou a na konec vítězí. Vojenským poznatkům, jež čerpáme z válečných dějin, dostalo se nového potvrzení. V novinách a časopisech celého světa zabývají se vojenští odborníci otázkami španělské občanské války, která se dnes díky intervenci fašistických mocností stala válkou intervencí proti španělskému lidu. Slyšíme dnes často mluvit o Španělsku jako o laboratoři moderní válečné techniky, v níž se zkoušejí nové bojové metody a válečné prostředky, jichž má být použito v nové světové válce. A vítězství fašistických mocností ve Španělsku nás této světové válce přibližuje, porážka Franca a jeho ochránců může této světové válce zabránit. Oč jde ve Španělsku? Povstání generálů není věc sama o sobě, nelze ji srovnávat s těmi nesčetnými „pronunciamentos“, přechodnými revolucemi, které se ve španělských dějinách opakovaly s určitou pravidelností. Tentokrát šlo o víc než o změnu vlády.

Nalezené dokumenty dokazují jasně, že povstání bylo již po léta připravováno. Politická situace v Evropě, rostoucí expansivní snahy Třetí říše a fašistické Itálie způsobily, že se Španělsko dostalo do zájmové sféry imperialistických plánů tak zvaných dynamických mocností. Nehledě k politickému zájmu, jež tyto mocnosti mají na rozšíření fašistické státní formy, vedly strategické a branné hospodářské momenty k tomu, že se oba fašistické státy spojily se španělskými generály v úmyslu usadit se na Iberském poloostrovu, v Maroku a na španělských ostrovech. Neboť ten, kdo má Španělsko, ten ovládá příchod k Středomoří, gibraltarskou cestu, ovládá spojení se Západní Afrikou, ohrožuje jižní hranici Francie a spoje se severoafrickou koloniální říší. Jak osa Berlín — Bagdad — Indie, tak i osa Berlín — Řím — Tripolis — Kapské Město potřebují Španělska ke krytí boků.

Nová námořní strategie německé armády, která po světové válce zrevidovala od základu dosavadní názory, potřebuje opěrných bodů na moři, uhelné a ponorkové základny. A k tomu se výtečně hodí Kanárské ostrovy, Rio del Oro, španělská kolonie na západoafrickém pobřeží a španělská Západní Guinea. Ale nejsou to jen přípravy k nové světové

válce, které přiměly fašistické mocnosti k tomu, aby se zajímaly o Španělsko a jeho kolonie. Mnohem více zajímají se prozatím o suroviny, jichž potřebují pro svůj válečný průmysl; zvláště Itálie, jejíž zbrojení těžce trpí nedostatkem rud, touží po španělském železu, mědi a uhlí. Německo, které je na tom o něco lépe, touží zase po bohaté železné rudě riffských min, po mědných dolech v Rio Tinto, po draslových a zinkových dolech severního Španělska, po nálezích olova a rtuti v Alemadenu, po uhelných dolech v Pennaroya a Montalbanu, po ložiskách sirného kyzu v Huelvě a po baskických uhelných a rudných dolech. Není divu: riffské rudy obsahují 75% železa, zatím co nejlepší německá železná ruda má jen 45% železa. Draslo, jako nejdůležitější umělé hnojivo, znamená větší produktivitu pro německé zemědělství, sirné kyzu jsou nepostradatelné ve výrobě oceli. S těchto hledisek se dá lépe porozumět různým operacím na španělské půdě a je pak jasné, proč se na určité fronty vykonává zvláštní nátlak, zatím co tato bojiště zdánlivě mají podřadný význam pro konečný výsledek války. Německé strategické zájmy vedly k útoku na Baskicko, italské k dobytí Malagy, k útoku na Pozoblanco a jeho důlní oblast.

Jestliže Francovi přirozeně jde hlavně o dobytí politického střediska, o dobytí hlavního města, Madridu, při čemž ho jeho spojenci co nejúčinněji podporují, poněvadž v pádu Madridu vidí záruku pro dosažení svých vlastních cílů, podnikají tito spojenci přece jen stále znovu útoky na své zájmové oblasti. Zmocnili se riffských min, obsadili Baleary a vykořisťují bezohledně důlní oblast v Huelvě. Neboť to, co odtud přivázejí svému zbrojařskému průmyslu, to je zaplacení válečného materiálu, který dodali Francovi (Franco nemá finančních prostředků, zatím co vláda disponuje zlatým pokladem státu).

Jaký je nyní poměr sil obou válčících stran a jaké úsudky připouští tento poměr o konečném výsledku války? Jak jsme již konstatovali na začátku, náleží v občanské válce moc oně části, která spojuje velké masy obyvatelstva pod heslem, žádajícím svobodu a sociální spravedlnost. Nerozhoduje zdánlivá vojenská převaha pravidelné armády, nýbrž okolnost, že se během občanské války dá z lidových mas.

(Pokračování na str. 10)

Zásobování fronty. Mezek je tu nepostradatelným pomocníkem.

Hlídky v horách, odkud je ovládána silnice z Motrilu do Almerie.

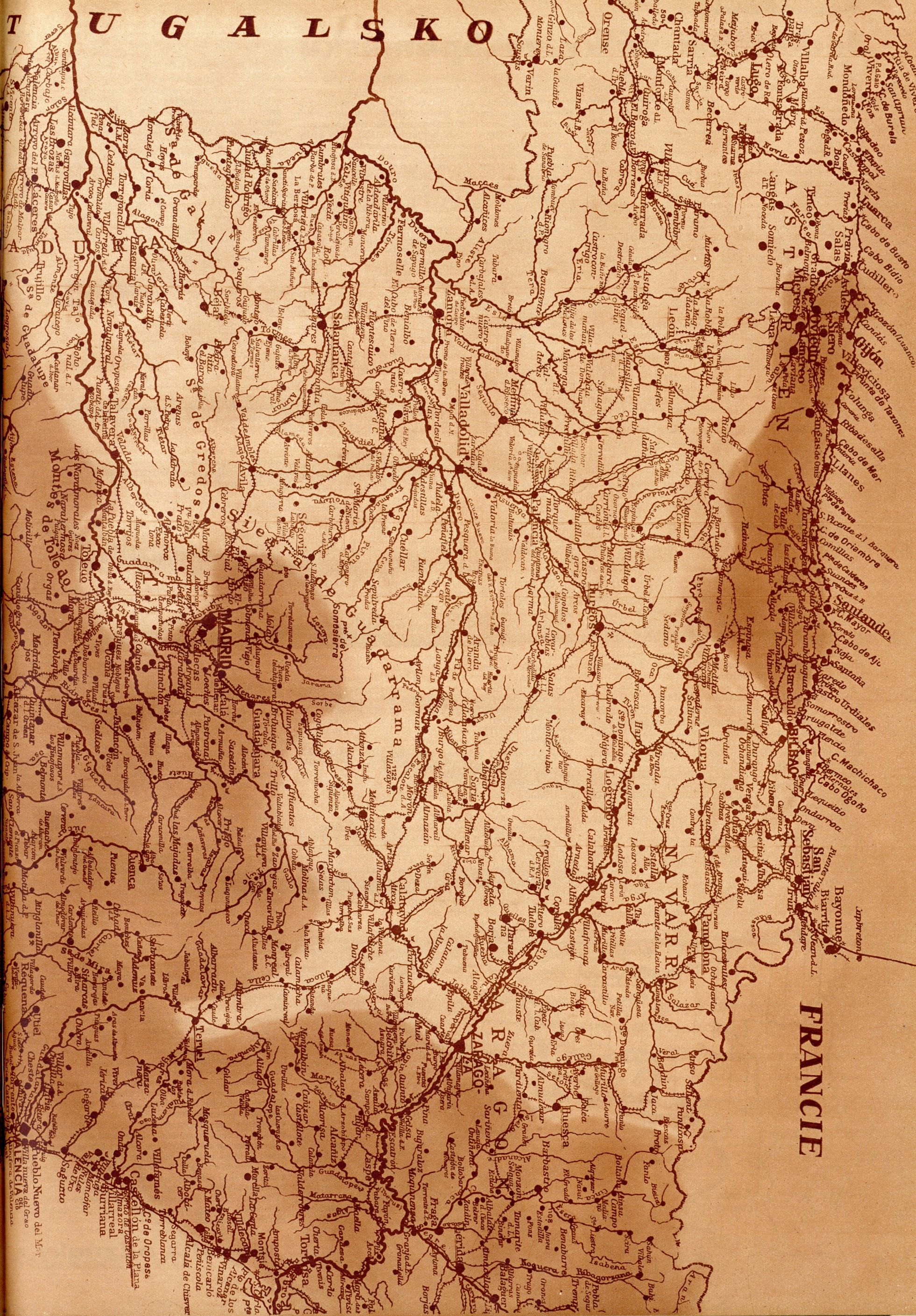

Mapa Španělska, kterou v dnešním čísle uveřejňujeme, je velmi podrobná a umožňuje sledovat přesně postup armád v občanské válce. Linie fronty mezi územím republikánské armády (temně zbarveným) a mezi územím Francovými nedá se vždy přesně určit, ale je zakreslena na základě podrobného materiálu s největší možnou přesností. Vpravo je možno vystihnout a připojit k veliké mapě.

Cabo de Torrosee
Puerto del Fangal
Cabo de la Benja
Pta de los Altaques

T U G A L S K O

FRANCIE

Jeden rok války ve Španělsku

Devatenáctého či vlastně už sedmnáctého července bude tomu rok, co začaly boje ve Španělsku. Již 12 měsíců bojuje lid Španělska za svou svobodu, přepaden zákeřně a s několika stran nejen španělskými fašisty, nýbrž celým mezinárodním fašismem. Neboť kdo by dnes ještě pochyboval, že ve španělském případě jde především a hlavně o vojenské přepadení španělské republiky zahraničními fašistickými státy? Je sice pravda, že politika t. zv. neutrality nechce o tom nic vědět. Avšak pro španělský lid, který ze začátku úplně nevyzbrojen téměř holými rukama hájil svobodu a nezávislost své země, neměly ceny ony teoretické a často trapné diskuse, vedené až už v Londýně anebo v Ženevě. A jestliže dnes celá Evropa chvěje se o osud míru, jak tomu bylo v případě Almerie a nyní znovu při vyvolání nové hitlerovské provokace s „torpedováním“ „Leipzigu“, pak je to také smutná zásluha neintervenní politiky, která není ničím jiným, než politikou soustavného ustupování před zločiny a násilím v mezinárodním právu.

DVĚ OBDOBÍ ŠPANĚLSKÉ VÁLKY.

Období do února letošního roku, tedy prvních osm měsíců, je možno rozdělit na dvě etapy. Do počátku listopadu je to pohyblivá válka, která je charakterisována především velkou fašistickou ofensivou od Cadixu přes Badajoz, Talavera, Toledo až před samotný Madrid.

Fašistická pravidelná armáda, cizinečtí legionáři a Marokánci, pro něž je válka femeslem, byli zásobeni fašistickými státy všemi potřebnými zbraněmi, později i pravidelnými vojenskými jednotkami. Proti této ohromné technické převaze stál španělský lid, ve válce úplně nezkušený (Španělsko neprodělalo světovou válku!) a nevyzbrojený. Neozbrojená španělská demokracie byla přepadena po zuby ozbrojeným mezinárodním fašismem. A vlády demokratických států Evropy zahájily politiku t. zv. neutrality. Zákonně vládě španělské republiky bylo znemožněno nakoupit potřebný válečný materiál za hranicemi. Politika neutrality blokovala legální vládu, nedovedla však zabránit tomu, aby fašistické generálové nebyli zásobováni vším co potřebovali. Takový je první více než truchlivý výsledek politiky t. zv. neutrality. Ty desetitisíce padlých, Badajoz, Talavera, Toledo, ty desetitisíce hrdinů, kteří šli hájit španělskou a tím i světovou demokracii často jen pouhou živou hradbou těl, jsou obžalobou této politiky. Avšak přes to možno mluvit o zakončení tohoto prvního období jako o vítězství španělského lidu. Fašistická armáda postoupila přes 400 km po silnici Badajoz—Madrid za tři měsíce. U Casa de Campo byla však tato armáda zastavena a poslední tři km, které zbývají k madridskému mostu přes řeku Manzanares, marně se snaží fašistická armáda dobýt již po dobu delší než osmi měsíců.

Fašistická ofensiva byla zastavena. Nedostatek zbraní byl odstraněn. A španělský lid za velkého hrdinství a obětavosti zdokonaloval svou armádu. Roztříštěné a nejednotně řízené milicionářské oddíly byly přestavěny v pravidelnou lidovou armádu. Fronty byly stabilisovány. To je druhá etapa, která trvá až do počátku února.

MALAGA—GUADALAJARA—BILBAO.

Fašisté doufali, že ofensivou proti Malaze zavedou ustálené fronty do pohybu a že postupnými akcemi získají další polovinu Španělska. Období od února je jakýmsi zmenšeným vydáním ofensivy, kterou fašisté namířili proti Madridu a která úplně ztroskotala. Fašistický generální štáb zahajuje období dílčích ofensiv.

Únorová ofensiva proti Malaze má úspěch. Základní příčiny jsou následující: velká technická převaha na straně fašistů, pomocné ofensivní akce z moře za podpory italských námořních jednotek, nedostatečná reorganizace republikánských milic na této frontě a zrada na nejvyšších velitelských místech na republikánské straně.

Fašisté omámení laciným úspěchem, vrhají se v březnu proti Guadalajare. Zapomněli, že na madridské a celé centrální frontě je republikánská armáda dokonale reorganizována, zapomněli, že jde o armádu s několika-měsíčními válečnými zkušenostmi. Guadalajara skončila proto úplným debaklem. A porážka u Guadalajary je tím významnější, že v tomto případě nešlo pouze o naprostý neúspěch jedné dílčí ofensivy, ale o ztroskotání obličo-

vacího plánu kolem Madridu. Republikánská armáda také podala doklad o tom, že je sama schopna ofensivy.

Pak přišla ofensiva proti Bilbao. Byla zahájena koncem března. Trvala téměř tři měsíce. Bilbao padlo. Mussolini se pomstil za Guadalajaru. Durango, Guernica, Munguia zůstanou trvalými doklady barbarské totální války hitlerovských strategů. Malý baskický národ, katoličtí Baskové, se staletými demokratickými tradicemi, zůstali opuštěni vládami demokratických států. Marné byly výzvy presidenta baskické republiky, adresované v kritických hodinách Bilbao, všem demokratickým státům. Angličtí vládní demokraté zamýšleli dokonce Bilbao blokovat a znemožnit jeho zásobování i potravinami. A téměř už jako cynický výsměch vypadala výzva neintervenního výboru, výzva o zlidštění války adresovaná oběma válčícími stranami v momentu, kdy německá hitlerovská letadla odstřelovala na santanderské silnici prchající děti a ženy, a kdy další uprchlíci byli zasypani šrapnelu na bilbaoském hřbitově. Čím byl umožněn pád Bilbao vojensky? Fašisté měli ohromnou převahu v letectvu a v dělostřelectvu. Možno říci, že metr za metrem byla baskická půda rozryta bombami, šrapnelu a granáty. Města, vesničky, háje, zákopové linie, vše bylo srovnáno se zemí. Bilbao a celé jeho zázemí úplně odloučené od ostatního vládního území bylo politikou neutrality blokováno.

OFENSIVA U SEGOVIE A HUESCY.

Za této neudržitelné situace mohlo ostatní vládní Španělsko přispěti Bilbao na pomoc především rozvinutím ofensivy na jiných frontách, aby generální štáb fašistický byl donucen odvolat alespoň část svých sil od Bilbao. K tomu také došlo. Začátkem června byla zahájena ofensiva na Guadarramské frontě proti Segovii. Republikánská armáda postoupila v délce asi 50 km, do hloubky asi 25 km. V polovici června byla pak zahájena ofensiva na Aragonské frontě proti Huesce. Byla dobyta vesnice Chimmilla, silniční spojení mezi Huescou a Jacou bylo přerušeno. Avšak obě tyto republikánské ofensivy Bilbao pouze odlehčily. Jejich rozvinutí nebylo takové, jak by byla situace u Bilbao vyžadovала. Jaké jsou toho příčiny? Hodnotíme-li přípravy provedené k zahájení generální ofensivy na straně republikánské a fašistické, je nesporné, že velká převaha je na straně republikánské vlády. Je pravda, že stará vláda nepostupovala dost energicky a systematicky. Byly to zejména rozpory s bývalým ministrským předsedou a ministrem války Largo Caballero, který nechápal základní předpoklady k přípravě generální ofensivy a který provedení těchto příprav ztěžoval jak svými nesprávnými názory, tak i pracovní metodou. Šlo především o rozpory v otázce vytvoření pravidelně organizované armády, jednotného velení, mobilisace rezerv, vyčištění nejvyšších vojenských míst od nespolehlivých a neschopných lidí, šlo i o systematické a centrální řízení zejména válečného průmyslu. Nová Negrinova vláda učinila již několik významných usnesení. Odstranila bývalého šéfa generálního štábu Cabrera. Jeho nástupcem se stal jeden z hrdinných obránců Madridu Vicente Rojo. Jsou mobilisovány rezervy na základě všeobecné branné povinnosti. Je vytvořen koordinační výbor k centrálnímu řízení průmyslové výroby. Trockistická organizace POUM byla i v Katalánii rozpuštěna, a její vůdcové pro vyvolání krvavých událostí barcelonských i pro špionáž ve prospěch fašistů byli postaveni před soud.

Výsledek ofensivy u Segovie však ukazuje, že republikánská ofensiva nenabyla širšího rázu především pro nedostatek vycvičených rezerv. Operace u Huescy trpěly také neúplnou reorganizací milicionářských anarchických oddílů v pravidelnou armádu. Takové jsou i základní příčiny toho, že generální ofensiva se strany republikánské armády nebyla dosud zahájena. Její předpoklady jsou však budovány a poslední nedostatky odstraňovány. Přes úspěch fašistů u Bilbao je však nutno vidět, že právě s hlediska generální ofensivy jest situace fašistického generálního štábu stále velmi těžká, a přímo svízelná. Fašisté mají nedostatek vojenských sil, a jsou odkázáni pouze na dílčí ofensivy na nejslabších místech republikánské fronty. Avšak pokračovat v této taktice bude fašistům v dohledné době znemožněno. Dosud byla tato dílčí ofensiva umožňována také stále zjevnějším porušováním politiky neutra-

lity, která byla vystupňována až k otevřeným válečným činům proti španělské republice.

POLITIKA KONTROLY.

Politika neutrality znamenala, že vlády demokratických států nesplnily svou samozřejmou povinnost. Vždyť španělská republika jako řádný člen Společnosti národů měla právo, a demokratické státy podle stanov Společnosti národů měly povinnost, přispěchat přepadené španělské republice na pomoc. Nestalo se tak a republikánská vláda byla naopak blokována.

Politika kontroly, to byl už úplný výsměch mezinárodnímu právu. Fašistické státy, Německo a Itálie, které sice pakt o neintervenci v Londýně podepsaly, avšak od samého počátku nedělaly nicjiného, než že dané slovo porušovaly, tyto státy byly nakonec pověřeny tím, aby samy kontrolovaly zda někdo jiný do Španělska nedodává zbraně. Každému muselo být jasno, že námořní síly Německa a Itálie, které měly „kontrolovat“, budou naopak vojensky zasahovat. Bylo to patrné už na tom, že tím momentem, kdy byla zahájena kontrola východního pobřeží španělského německými a italskými loděmi, že počaly se množit případy podminování a torpedování španělských i cizích lodí. Vyvrcholení nastalo, když německý válečný křižník otevřeně napadl republikánský přístav Almerii. A tu místo toho, aby alespoň nyní byly uplatněny nejostřejší sankce proti válečným provokatérům a útočníkům, dožili jsme se toho, že vlády demokratických států, především Anglie, vyvinuly veliké úsilí, aby se Německo a Itálie ráčily vrátit do neintervenního výboru, ze kterého tyto státy po konfliktu u Almerie vystoupily. Londýnské oficiální kruhy byly docela spokojeny tím, že německá vláda se zastává myšlenky sankcí podle 16. článku paktu o Společnosti národů. Tak nakonec došlo k tomu, že Německo a Itálie se vrátily do londýnského výboru s podmínkou, že při novém útoku republikánského letectva nebo námořnictva proti kontrolním lodím (při „útočce“, který bude vyprovokován podobným způsobem jako v případě „Deutschlandu“), dojde ke společné poradě o tom, jaké sankce mají být proti legální vládě španělské republiky uplatněny. Ve chvíli, kdy je psán tento článek, dochází k dalšímu provokacím s křižníkem „Leipzig“, který byl prý napaden vládními ponorkami. Německo a Itálie nyní konečně se vzdaly „kontroly“ španělského pobřeží, čímž aspoň jedna část neudržitelné hry je snad už nadobro skončena.

Fašistické státy ve spojení s finanční oligarchií a ostatními reakčními silami ve státech demokratických, nechťejí a nemohou v zájmu vlastní existence připustit, aby ve Španělsku zvítězila vláda, která opírajíc se o sílu sjednoceného národa, dokázala za trvání republikánské ústavy a republikánských zákonů dáti demokracii takový hluboký sociální a kulturní obsah, že možno bez nadsázky říci, že Španělsko jest v tom vzorem demokracii světové. To je třeba vědět. A podle toho jednat. Jednat u vědomí, že barbarské úsilí fašistických států a reakcionářů ve státech demokratických je možno rozrazit jedině jednotným úsilím všech demokratických složek, a to v rámci každého demokratického státu i v měřítku mezinárodním. Taková bude největší pomoc hrdinnému lidu Španělska, který krvácí i za naše zájmy, v tom bude také i naše největší zbraň před útoky reakce a mezinárodního fašismu.

Vojenská situace ve Španělsku.

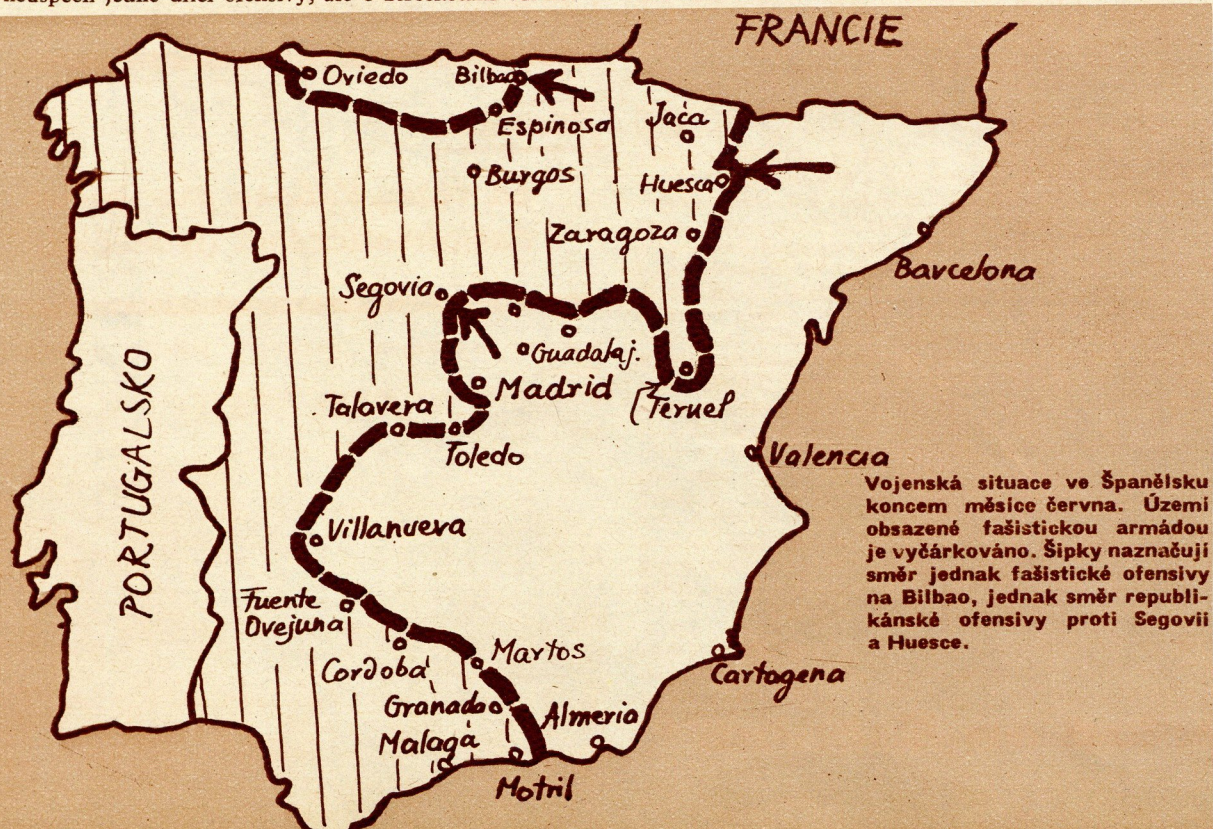
(Pokračování se str. 7)

vedených vůli k jednotě, vytvořiti pravidelná armáda, která má velké lidské rezervy i dostatek obranných prostředků, zázemí, kde pro ni pracují dělníci a rolníci v průmyslu a zemědělství a která má nezlomnou vůli zvítězit nad kastou utlačovatelů. Tyto složky, které moderní válečná věda označuje jako válečný potenciál, jsou na straně španělské vlády mnohem mocnější než na straně povstalců a jejich spojenců, i když se předpokládá, že na žádné z obou stran nebojuje více než 300.000 mužů na frontách.

Po prvé bylo Ludendorfový theorie o totální válce použito v praxi. Není žádného rozdílu mezi frontou a zázemím, mezi bojovníky a nebojovníky, mezinárodní úmluvy, námořní právo, mezinárodní právo, ženevská konvence a pakt Svazu národů — to vše je pro fašistické mocnosti jen carem papíru a ostatní mocnosti k tomu mlčí. Ale španělský lid obstál skvěle v této zkoušce totální války. Celý národ stojí pod vládou lidové fronty ve službách války, spojený nezlomnou vůli k vítězství nad silami útlačku. Po prvé stála vojska fašistických mocností proti evropským silám, ne proti bezmocným Habešanům. Po prvé bylo použito nejmodernějších válečných prostředků, jenom plynu nebylo použito, ale i to má své důvody. Ukázalo se, že německé a italské jednotky byly poraženy u Madridu, na Guadalajare a u Pozoblancy, že ve vzdušném boji jsou denně poráženy vládními.

Celá výstavba německé branné vědy, jakkoli moudře a matematicky vypočítaná, selhává před ozbrojeným lidem, který miluje svobodu. Branná psychologie německého generálního štábu, který ve svých učebnicích již zastával zásadu, že k podlomení branné vůle nepřátelského národa musí být bezohledně bombardovány jeho životní nervy, nechráněná města a zvláště dělnické čtvrti, obrátila se proti němu samému a výsledkem je nesmírný rozmach branné vůle celého národa mučedníků.

Taková je současná vojenská situace: vláda je se svým válečným potenciálem, který den ze dne ještě roste, ve výhodě. Na tom niče nezmění částečné úspěchy povstalců, k nimž musí v průběhu války nezbytně dojít, ani boje v Baskicku na tom niče nezmění, kde se tvoří vládní armáda teprve nyní, za bojů, a ještě méně na tom dovede změnit pokus o puč v Katalánsku, který jen přispěl k zesílení lidové fronty a přinesl uskutečnění jednotného vedení také nad značnými silami Katalánska. Doba konečného vítězství vlády nedá se předvídati, že však může přijít, o tom svědčí všechny zkušenosti a zásady válečné vědy.

Vojenská situace ve Španělsku koncem měsíce června. Území obsazené fašistickou armádou je vyčárkováno. Šipky naznačují směr jednak fašistické ofensivy na Bilbao, jednak směr republikánské ofensivy proti Segovii a Huesce.

Kupujte odznaky s

VĚČNÝ VZDOR BASKŮ

Nahore: Pohled na Bilbao, hlavní město Baskicka, které se tak dlouho a tak statečně bránilo útokům fašistické armády.

Dole: Baskická dívka v typickém národním kroji.

rého národa, který obýval západní Evropu a jehož historie dobou a postupnými vpády upadla v zapomnění.

Bask patří k bílé rase a představuje jeden z nejkrásnějších typů humanity. Každý Bask je vznešený, protože vznešenost bylo jméno, které jeho svoboda užívala jako dorozumivacího prostředku ve styku s barbarským světem. Ve Francii jsou svobodní, protože všechny menšiny, ať německá, katalánská, baskická, bearnská, gaskoňská a bretoňská hrály význačnou roli ve francouzských dějinách a mají proto nárok být součástí francouzského státu. Totéž nemohli říci Baskové, obývající španělskou stranu. Ti byli vždy utlačováni, a tento útlak byl velký, zejména v posledních letech monarchie.

*

Baskičtí muži jsou tělesně vybaveni zvláštní pružností, mají ve svých pohybech pŕvab, nenucenost a lehkost. Vidíme-li je slézat skály, šplhat po rahnech, lovit sítěmi, nebo vidíme-li je s ohnivým pohledem, s vypnutou chvějící se hrudí vyhazovat míček při hře „pelotte basque“, zdají se nám tak pohyblivými, že máme dojem, jakoby skákali nebo létali místo chůze a běhu. Národní typ zachovávají obzvláště ženy. S nepatrnými výjimkami mají velké oči, nos jemné delikátní řezby, malá ústa, bílou svěží pleť a tělo podivuhodně krásné a velmi ohebné, které nosí s jakousi egyptskou velebností. Jejich inteligence je určité nadprůměrná, a to inteligence všech bez rozdílu.

Je známo, že v plavbě po Atlantiku předstihovali ostatní evropské námořníky, kteří se s bázní drželi v blízkosti evropských břehů, zatím co Baskové odjížděli na lovy tresek a velryb až do amerických a gronských vod. Proto jsou dobrými obchodníky a dovedou svou zemi propagovat. Víme, že nejznámější turistická města jsou v „pays basque“ od Bayonne, střediska francouzských Basků, přes Biarritz, Saint Jean de Luz, Hendaye, San Sebastian a po celém pobřeží až k Bilbao, středisku Basků španělských. Dovedli jim dodat světového významu, takže turistika živila statisíce obyvatelů. Také v Argentině je obchod částečně v rukou Basků, kteří se bohatí vracení do tichých zálivů své domoviny a tráví zde své stáří. Poznal jsem mnoho takových rodin, které po návratu koupily nebo vystavěly krásné baskické vily; v létě je pronajímaly a měly klidné živobytí. Baskická země je bohatá a oblíbená. K její oblíbenosti přispěla jistě i jejich samorodá architektura. Baskické domy, zvané baskicky „Etchea“ s románskými okny a se střechami nepravidelného trojúhelníku lákají pro svou barevnost, pro niž mají Baskové vrozený smysl. Najdete u nich domácí malířské práce a figurky ze dřeva, kresby, vypalované do dřeva jehlou a kolorované, i jiný lidový umělecký průmysl.

Baskičtinou, v původním znění „escualdunac“ mluví dnes asi půl milionu lidí, bydlících na španělském a francouz-

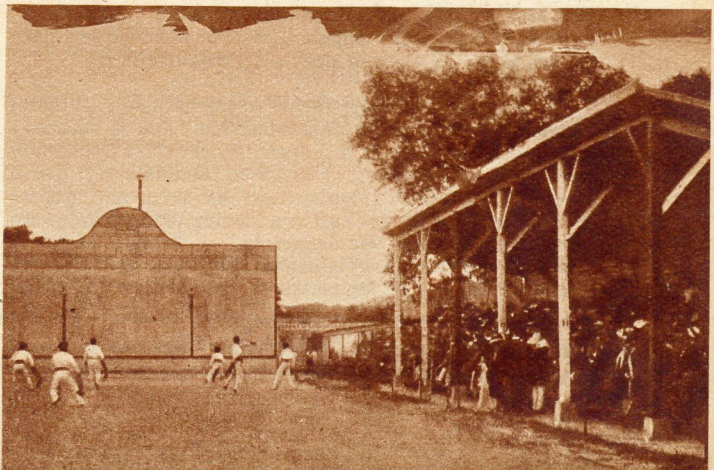
ském pobřeží biskajského zálivu a v Argentině. Neváže se ani hláskoslovím, ani gramatikálně nebo skladbou, užívanou indoevropskými jazyky civilisovaného světa, její struktura se opírá o skládání slov místo skloňování, které je vžito u většiny evropských jazyků.

Baskové sbírají nyní všechny síly k boji za svou řeč proti vnějším vlivům, kterým jazyk odolával po dlouhá staletí, ale dnes je povážlivě vytlačován. Také vystěhovalectvím do jižní Ameriky, kde začínají nový život, ztrácí se jejich rasa a jak oni sami říkají: rozpouští se jako cukr ve vodě. Každý Bask ovládá několik řečí a když pak mluví mezi sebou baskicky, zaslechnete sem tam slovo francouzské, španělské, anglické a jiné. Mnozí Francouzové, přijíždějí-li k nám, přirovnávají naši zemi k „pays basque“. Slyšel jsem to z mnoha úst; a také slyší-li naši češtinu, nalézají v ní podobnost se zvucnou baskičtinou. Stalo se nám ve Francii dost často, že zaslechl-li někdo náš český hovor, ptal se, nemluvíme-li baskicky, nebo zpívali-li jsme české písně, že prý zpíváme baskické melodie. I náš folklor, zvláště slovenský a folklor chaloupek Českého ráje je nutil k novým přirovnáním s Basky. Je to o důvod více, abychom věděli, kdo jsou a abychom se tím více zajímali o jejich hrozný osud, který stihl národ tak sympatický a nám podobný i jejich krásnou zemi.

Hlaste se

za členy Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku!

Národní hra Basků „pelote“, podobná poněkud tenisu.

nápisem „Viva la libertad en España!“

VZPOMÍNKY

14. dubna 1931 v Segovii

Byl krásný sluneční den. S prvními listy olší a s posledními květy mandlovníků přicházela konečně druhá a slavná španělská republika. Přicházela z moci vesny? Dětská písnička, kterou jsem slyšel zpívat, nebo se mi zdálo, že ji zpívají v těch chvílích, to říkala jiným způsobem:

Jaro přišlo, jaro přišlo
poslal je k nám kapitán.
Děti, pějte ve sboru.
Zdráv buď, Fermín Galán!

Rozkvetla krev hrdinů od Jacy, pochovaných pod zimním sněhem, a zapadlé jméno mrtvého kapitána vyvstalo v dětské písničce jako jarní sen.

Jaro přišlo, jaro přišlo,
a don Alfons odcházel,
až ke břehům oceánu
průvod hrabat za ním šel.
Čápi dávali se s věží,
když na lodi odjížděl.

Byl to den hluboce veselý — leckdo z nás, kdo jsme byli staří, nepamatuje veselějšího — zázračný den, kdy příroda i historie jako by se spojily, aby společně rozechvěly básníkovu duši i dětské rty.

Můj přítel Antonio Ballesterosce a já jsme vyvěsili na radnici trojbarevný prapor. Zpívala se Marsejéza, ozvaly se zvuky Riegovy hymny. Internacionala však ještě nezazněla. Republika vznikla svým vlastním popudem, dokonalým způsobem, jako výsledek jedné voleb. K údivu světa jeden režim padl bez krve. Ani jakýkoli zločin blázna, jímž by byl odstraněn zrádce, neporušil klidu oněch hodin. Republika vyskočila z uren hotová a dokonalá jako Minerva z hlavy Jupiterovy.

Tak vzpomínám já na 14. duben 1931.

14. duben 1937 ve Valencii

Od onoho dne — nevím, zdali jsem bděl či snil — až do dne dnešního, kdy žijeme v nesmírné bdělosti a vůbec nesníme, uplynulo šest let, nabitých skutečnostmi, které jsou dosud v paměti všech. O těch šesti letech napíše

DUCHOVNÍ PRÁCE VE VÁLEČNÉ VŘAVĚ

Boj španělského lidu proti fašistickému barbarství, který přinesl tak neslýchané příklady hrdinství, sebeobětování a iniciativy, dává uprostřed zkázy téci pramenům duchovního života s dvojnásobnou hojností. Je známá fundamentální reorganizace školství, snahy, poskytnouti dodatečně základního vzdělání velkým masám lidu, jimž byl dosud zabráněn přístup k jakémukoliv vzdělání. Ale i na poli vědeckého bádání pokračuje práce s novou silou a díky péči lidové vlády má i možnost, sdělit své výsledky světu.

Před námi leží první, z února datovaný šestit čtvrtletního časopisu „Madrid“, vydávaného „Domem kultury“ ve Valencii. Má 150 stran, je tištěn na dobrém papíře a jeho barevné ilustrace snesou beze všeho přirovnání s výtečnými časopisy v dobách míru. Úvodní článek informuje o vzniku a pracovním plánu této nové publikace, jejíž ráz je určen neobyčejnými okolnostmi její existence. Tento časopis nelze katalogisovat a zařadit podle obvyklých bibliografických hledisek. Exaktní vědy, lékařství, právnictví, dějepis a beletrie jsou právě tak na programu jako výtvarné umění a jeho theorie. Přirozené byla to společná nouze, která spojila všechny tyto různorodé práce. V úvodu se o tom praví: „Mužové, kteří se zde sešli, nikdy by se nebyli shledali při společné práci pod jednou střechou, kdyby nebyla přišla válka a kdyby vláda nebyla pojala velkomyslný plán, dopravit do bezpečí všechny osobnosti, které svým dílem přispívají k velikosti národa. Obležením Madridu byla jim znemožněna práce. Nikdo si nepřál opustiti milované město, ale vláda chtěla zachrániti duchovní hodnoty — nejen historická díla, nýbrž i živé tvůrce. K záchraně obou byl komandován 5. pluk a šlo nyní o to, přiměti jednoho po druhém k přesídlení. Byla pro ně zařízena slavná „Casa de la Cultura“, kulturní dům ve Valencii, a sem byli převezeni i se svými rodinami a pracovním materiálem.

Nový časopis dostal jméno „Madrid“: „Madrid je to, co pojí nás všechny — Madrid, který podoben ptáku z báje, opět vzletne ze svého popela; již nyní mu jeho hrdinské ctnosti propůjčily vavřínské slávy a dar nesmrtelnosti.“

Po barevném portretu presidenta Azañy následují „aktuální poznámky“ básníka Antonia Machada. Zde je zajímavý detail, charakteristický pro dnešní eklektickou španělskou filosofii: tyto poznámky, v nichž se zkoumá a váží podíl, který má minulost i budoucnost na světovém názoru moderního člověka, zmiňují se o ideologickém průkopníku německého fašismu Heideggerovi. — Silnou duchovní spojité s dějinným vývojem sociálně pokročilých zemí ukazuje článek „20 let bádání o specifické váze plynů“

budoucí historikové mnoho tisíc stránek a z nich asi jen několik bude stát za čtení.

Zatím bych je shrnul do několika málo slov. Jistí počestní lidé, kteří se dostali k moci, aniž po ní toužili, ba aniž se jí vůbec nadáli, ale — poslušni vůle národa, chopili se neobvyklé a zvláštní příležitosti, dávali zákony, oddáni zásadám přísně mravním, a vládli v samém duchu historie,

Frederico García Lorca:

Překvapení.

Mrtvý zůstal na ulici
s dýkou v otevřené hrudi.

Nikdo z chodců ho neznal.

Jak jen se lucerna chvěla!

Matko!

Jak jen se chvěla uliční

lucernička!

Pak již bylo ráno. Nikdo

nemoh' vplout do jeho očí

otevřených v tvrdém vzduchu.

Mrtvý zůstal na ulici

s dýkou v otevřené hrudi,

a nikdo, nikdo ho neznal.

kteřý znamená budoucnost. Těmito muži byly schváleny nejspravedlivější, nejoprávněnější tužby lidu, proti nimž nebylo možno vládnout, protože jejich uspokojení bylo právě nejhlubším důvodem existence celé vlády. A tito lidé, vůbec ne revolucionáři, plní šetrnosti, umírněnosti a snašenlivosti, neporušili žádného práva, neutekli od žádné ze svých povinností. Taková byla — ve velkých rysech —

druhá slavná republika španělská, která skončila podle mého soudu rozpuštěním ústavního shromáždění. Vytkněme ono slavné reprezentativní jméno: Manuel Azaña. —

Nastaly pak dny houževnatého a úporného zrazování ve vlastním táboře. Oni šlechtní lidé, republikáni a socialisté, přerušili dlouhou tradici vykořisťování a sociální reakce snažila se ji obnovit. Dva roky, ba více byly tak chudé občanským hrdinstvím jako bohaté truchlivými anekdotami. Ničemný politik, pravá obluda hanebnosti, půl Jidáš Iškariotský a půl trojský kuň vzal si to na svědomí, a prodal — doslova a za nízkou cenu — republiku a skryl vůli představují, a po druhé přejali od národa plnou moc; nebyla to, přesně řečeno, sociální revoluce, ale přece neúchylná povinnost necouvnout před žádným úsilím, před žádnou obětí; přemožená reakce osnovala nové a zoufalé zradě.

A přece zrada ztroskotala, protože prozíravý, bdělý lid ji postřehl. A vznikla republika nynější, nejslavnější ze všech tří — klidně to můžeme říci, protože za dvacet let to budou odříkávat nazpaměť školní děti —; povstala vítězná třetí španělská republika z volebních uren lidové fronty. Vrátili se lidé z roku 1931, poslušni lidu, jehož vůli představují, a po druhé přejali od národa plnou moc; nebyla to, přesně řečeno, sociální revoluce, ale přece neúchylná povinnost necouvnout před žádným úsilím, před žádnou obětí; přemožená reakce osnovala nové a zoufalé zradě.

A nastala vojenská vzpoura, promyšlená a hotová, která se skrývala po celá léta. Byl to jeden z nejhanebnějších činů, jaké zaznamenala historie. Vzbouření vojáci obrátili proti lidu zbraně, které jim lid dal do rukou, aby bránili národ, a poněvadž neměli rukou, ochotných se jich chopit, koupili africký hlad, platili zlatem, které patřilo národu, celé vojsko námezdníků. A protože to ještě nestačilo, aby zvítězili nad lidem skoro bezbranným, ale hrdinským a plným odříkání, otevřeli naše přístavy a hranice imperialistickým choutkám dvou velikých evropských mocností... Prodlali Španělsko. A přece pevnost třetí republiky stojí stále pevně. Dnes ji hájí lid proti zrádcům domácím a proti útočníkům zvenčí, protože republika, která se stala vznešenou španělskou zkušeností, je dnes samým Španělskem. A toto jméno, jméno Španělska, bez dalších přívlastků — jsme vytkli onoho 14. dubna 1937.

slavného chemika E. Molesa. Autor píše: „Strašlivá válka, kterou prožíváme, přerušila údobí plodné práce. Z mých mladších spolupracovníků jedni zemřeli, druhí zmizeli, jiní opět slouží věci republiky v leteckví, v dělostřelectvu, jako inženýři atd. Jádro nadšenců pokračuje v práci v ústavě, třímajíc prapor ducha nad válečnou vřavou. Antonio Zozaya z bývalé Akademie morálních a politických věd zkoumá otázku přírodního práva. Třídní boj, diktatura proletariátu jsou jen bojovými prostředky k dosažení míru a svobody. Třeba by se zdály krutými, dovedou

jen ony založiti mír mezi národy a umožniti prohlášení takových zákonů, které více odpovídají přírodě a jejím organismům a nezměnitelným zásadám nového přírodního práva.

Již z těchto několika poznámek o časopisu „Madrid“ je zřejmo, jak se v něm scházejí spisovatelé úplně odlišných typů a jak spolupráce autorů, kteří by se jinak nikdy nebyli sešli, podává v revui úplný a všestranný obraz dnešního kulturního Španělska. (Šp. K.)

ŠPANĚLSKO

Španělsko má 24,500,000 mil. obyvatelů, španělské Marokko 1,000,000, Kanárské ostrovy 550,000, západoafrická kolonie Rio de Oro 50,000 obyvatelů.

V roce 1936 bylo ve Španělsku 33.500 duchovních a 20.600 řeholníků a přibližně 5000 klášterů.

Španělsko je větší než Německo, ale menší než Francie. (Španělsko čítá 493.000 km², Francie 550.000 km², Německo 470.000 km²).

Španělsko má 25 měst, čítajících přes 50.000 obyvatelů. Milionová města jsou Madrid a Barcelona. (1,150,000 a 1,050,000 obyv.)

Železniční síť Španělska má délku asi 16.000 km, francouzská 62.000 km.

Katalánsko má největší průmysl z celého Španělska; tvoří 1/16 země, má 1/8 všeho obyvatelstva, katalánsky mluvív 1/5 všech Španělů, ale zaplatil 1/4 všech daní.

Španělsko mělo již od února 1873 do prosince roku 1874 republiku.

Burgoská junta platila v březnu cizímu vojsku denně 3,000,000 peset, t. j. asi 3,000,000 Kč.

Z obyvatelstva ve Španělsku připadá 8,000,000 na národnostní menšiny, 3/4 milionu Basků, 5,000,000 Katalánců, 2 1/4 milionu Galiciánů proti 16 1/2 milionům Kastiliánů.

Španělsko čítá 1,899,127 průmyslových dělníků, to znamená, že každý 17. občan jest dělníkem. V Katalonii z 2,700,000 obyvatelů jest 699,089 průmyslových dělníků, t. j. 1 průmyslový dělník připadá na 4 obyvatele.

V roce 1936 vlastnilo 50,000 velkostatkářů, to jest 1% zemědělského obyvatelstva, 50% půdy, 700,000 velkých sedláků (14%) 35% půdy, 1,000,000 rolníků (20%) 11%, kdežto 1,250,000 maloroelníků (25%) pouze 2% půdy, naproti tomu 2,000,000 nemajetných zemědělských rolníků, to jest 40%, nemělo vůbec žádného majetku. Zákon ze dne 7. října 1936 změnil tyto poměry ve vládním území.

V měsíci dubnu bylo v baskické zemi bombardováno 32 měst a vesnic. Počet mrtvých jest 2445, raněných 1601. Bombardování Duranga dne 30. IV. vyžádalo si mimo to 520 mrtvých a 950 raněných, takže bylo v dubnu v baskické zemi zavražděno celkem 3000 žen a dětí a více než 2500 raněno. P. St.

Klaus Mann:

Třídění duchů

Přáno pro časopis „Španělsko“

Tak vypadají baskická města po bombardování Francovými letadly. Není divu, že spoušť, způsobená německými fašisty, vzbudila veliké pobouření v celém světě. Chápeme, že se fašisté chtěli nějak zbavit odpovědnosti. Jejich vytáčky, že toto ničení způsobili „rudí“, byly ovšem okamžitě vyvráceny očitými svědky, nezávislými anglickými žurnalisty, svědectvím katolických kněží, nálezy německého válečného materiálu. Lež se obrátila proti svým původcům.

Co se děje ve Španělsku, je týden za týdnem, den za dnem hroznější — a zároveň velkolepější.

Čím otevřeněji, krutěji a vyzývavěji postupuje surová intervence fašistických mocností v této občanské válce — která už dávno není občanskou válkou — tím mocněji se projevuje hrdinsky úporný odpor proti nepříteli, jehož zákeřnost vidíme růst do nesmírná. Kdo vlastně jsou tito vzbouřenci proti ústavně zvolené vládě, tito spiklenci, kteří se nazývají nacionalisty?

Žoldníci, vydržovaní mezinárodní klikou interesovaných lidí: jim poroučejí nikoliv řádní důstojníci, nýbrž vůdce zesurovelých band. A ti kulometry kosí selky, které uprchly do polí, jeptišky, pobíhající ve smrtelné úzkosti po klášterní zahradě, míří při leteckém útoku na nemocnice a na své hrozné cestě zanechávají zuhelnatělé mrtvolky dětí a zmrzačená těla žen. Nejprššernější zločiny jsou denně páčány na mírumilovném lidu — proč? Protože mezinárodní klika interesovaných lidí pokládala pro sebe za nevyhodné a tedy za nesnesitelné, že tento národ se vyvíjí podle zákonů pokroku a demokracie. A nestačí jim krutosti: za krveprolitím jde lež, za masakrem

„dementi“ — my jsme to nebyli, deklamují fašisté, zatím co jejich ruce ještě páchnou krví. Stopy pumových výbuchů jsou nezvratným důkazem toho, kdo obrátil v trosky otevřená města; ale v Burgosu, v Berlíně, v Římě mají odvahu tvrdit, že „rudí“ — kteří v Baskicku neexistují — způsobili tu spoušť.

To, co se nyní děje v baskické zemi, otrásá i otupělými nervy evropské společnosti. Prostí lidé se vzpírají s vášnivou prudkostí: v Kodani na příklad se shromáždily před španělským vyslanectvím ženy a jejich výkřiky, jejich slzy dokazují, že opravdu ještě existují takové věci, jako je soucit a lidská solidarita.

Kdo dosud neztratil smysl pro lidskou důstojnost a mravnost, ten cítí: To nesmí být! Co se děje tam, ve vzdáleném Španělsku, uráží všechny slušné lidi — ať to jsou tovární dělníci v Birminghamu, skandinávské ženy nebo studenti v Pekingu. Při španělských událostech náhle povstává solidarita mezi všemi slušnými lidmi — kteří najednou chápou, že jsou úplně a naprosto antifašisty a celým srdcem u obhájců svobody v Madridu a v Baskicku, ve Valencii a v Barceloně.

Mnozí, kdo se nyní staví za věc svobody a demokracie, nevěděli možná až dosud, že jsou antifašisty, teprve teď je jim to jasné.

V této historické situaci se třídí duchové. V ní platí už jen: Ano, ano — nebo ne, ne.

Kdo je pro pokrok lidské společnosti, ten je proti generálu Francovi a proti jeho hanebnému přepadu španělského lidu. Kdo je však pro španělské rebely, ten se prohlašuje za nepřítele pokroku, ten se staví na druhou, na špatnou stranu barikády. To platí o jednotlivcích jako o celých politických skupinách.

Tu výhodu a ten užitek mají historické situace jako je ta, kterou prožíváme a kterou trpíme: nutí k jasnosti. Zabráňuje vlačnosti. Vyžaduje, aby každý zaujal nedvojsmyslné a činné stanovisko.

Jsou už jenom dvě ohromné strany — ve Španělsku a všude:

pro svobodu,
proti svobodě.

Duchové se třídí! Ať každý hledí, aby volby, kterou dnes učiní, nikdy nemusil litovat!

Nedejte hladovět nešťastným španělským dětem!

Jedna z obětí...

Baskické dítě, zabitě kulometem německého letadla, které se sneslo nízko nad civilní obyvatelstvo.

Jean Marin:

Belgičan v eskádře ANDRÉ MALRAUXE

Belgické Comité de Vigilance des Intellectuels Antifascistes (CVIA, Výbor bdělosti protifašistických intelektuálů) uspořádalo schůzi, na níž promluvil belgický dobrovolník Paul Nothomb o svých zkušenostech ze Španělska. Předseda schůze Jean Fonteyne představil přednášejícího posluchačům, nastívil několika slovy jeho životopis:

„Paul Nothomb studoval ve vojenské škole brusselské jako jeden z prvních mezi stem kandidátů od října 1931. Po skončení studií byl jmenován podporučíkem. Vstoupil pak do letecké školy, kde získal hodnost pozorovatele. V červnu 1935 dostal dovolenou, aby mohl studovat v Americe. Po jejím uplynutí — na začátku r. 1936 — si Nothomb zažádal o propuštění do zálohy.

V září se dověděl, že velký počet vojenských odborníků, hlavně však německých a italských letců, se dal do služeb španělských povstalců. V té době výbor pro nevměšování ještě nevydal zákaz v otázce dobrovolníků.

Nothomb odcestoval do Madridu.

Po šest měsíců byl v letecké eskádře slavného francouzského spisovatele André Malrauxe, jejímž politickým komisařem se stal. Bil se na frontách u Madridu, Teruelu a Malagy, podnikal téměř denní souboje s německými a italskými stíhačkami, účastnil se nesčetněkrát bombardování.

11. února padla Malaga do rukou Italů a povstalců. Paul Nothomb letí s několika soudruhy, aby zarazili postup nepřítele. Před Malagou je obklíčen dvacetí letadly Fiat — jeho letoun je zasažen, padá do moře — na štěstí nedaleko pláže.

Jeho společník — mrtev. On sám má prostřelenou nohu koulí ze strojní pušky. Je převezen do Almerie, pak do Valencie a odtud konečně do Paříže, kde se léčí po tři měsíce.

Koncem května, kdy špatně ještě chodí, vrátí se do Bruselu. Zde pak dostal od belgického ministerstva národní obrany tento přípis:

Ministr národní obrany uvědomuje tímto podporučíka v záloze Paula Nothomba, že královským výnosem ze dne 27. dubna byl propuštěn ze služby v hodnosti...

Když Jean Fonteyne přečetl tento obdivuhodný vzorek ministerské prózy, ozval se z auditoria prudký hlas odporu, protestu a rozhořčení, a úplně natřískaný sál vybuchl v potlesk. A pak Paul Nothomb mluvil o Španělsku. Nic nám nechtěl zakrývat a jeho závěr: *věřím pevně ve vítězství!* měl vsutku s ničím nesrovnatelnou magnetickou silu.

Zůstali jsme pohromadě s několika přáteli po jeho přednášce a já ho požádal o jakýsi „interview“ pro „Combat“.*) Usmál se: „Co bych vám mohl o sobě říci? Odjel-li jsem tam, pak jsem učinil jen to, co pokládám za svou povinnost jako socialista i jako Belgičan. Španělští generálové zradili svou přísahu. Spolčili se s Mussolinim a s Hitlerem. Hitlerovská

letadla pokládají Španělsko za pokusné bojiště. Jak jsem mohl tedy váhati? — Po první dva měsíce, co jsem tam byl, až do listopadu — dělaly Junkersy a Caproni nálety na Madrid každý týden a házely bomby bez jakéhokoli odporu. Až jednoho krásného dne přišla zase řada na nás; fašističtí letci spatřili jak se k nim žene eskadra 25 stíhaček, která jim srazila půl tučtu strojů.“

— „Buď jak buď, musely to být pro vás tvrdé chvílky — ze začátku — proti německým letadlům...“

Plamen bleskl Nothombovým pohledem: myslil právě v tom okamžiku, kdy jsem se ho tázal, na svého vedoucího, na velitele eskadry — André Malrauxa.

— „Nemohu plně vyjádřit, jaký obdiv a náklonnost jsme měli k němu. On to byl, který se z nás nejvíc nadřel a nastaral, stejně s námi sdílel útrapy, vždy první v útoku, nikdy zemřelý či mrzutý... Chlapík! —“

— „Jak jste se zřítíl?“

— „Byli jsme rozděleni po dvou letounech, abychom zastavili útok povstalců a italských formací, které se chystaly zmocnit Malagy. 20 Fiatick nám vyletělo vstříc. Můj stroj spadl do moře nedaleko od pláže. Měl jsem průstřel nohy. Bylo 9 hodin ráno. V 5 hodin nás sebrala ambulance. Nedovedete si vůbec představit, jaký příšerný obraz jsem měl před očima. Všechno obyvatelstvo Malagy — 150.000 mužů žen a dětí — prchalo k Almerii. Spadl jsem 80 km od tohoto města.

... fašistických bomb

Dole: Německý aeroplán typu „Heinkel“, poslední německý voj. typ. Byl sestřelen po přepadu jedné ze čtvrtí v Bilbau. — Vpravo: Jeden z dokumentů, nalezených v troskách sestřeleného letadla. Je to poukázka na vydání padáku, jakých se používá v německé armádě.

Ubozí lidé se vlekli cestou tři dny. Náš vůz byl nucen alespoň dvacetkrát zastavit. Ženy ležely podél cest, prosíce, aby se mohly svést. Bylo třeba otevřít ambulanci a ukázati jim raněné, aby bylo možno jeti dále. Nikdy mi nevytvoří z paměti ty děsné scény!“ —

Chtěl jsem se právě otázati Nothomba, zůstalo-li neuvěřitelné rozhodnutí, jež mu bylo doručeno při jeho návratu, bez odezvy, když tu skupina mladých lidí, kteří byli projevu přítomni, se přihnula k němu s radostnými výkřiky: „Pane veliteli!“ — „Jakže! Vy zde?“ ptá se Nothomb užasle. Byli to žáci vojenského institutu, kde — před časem — byl Nothomb asi rok.

— „Jak jste se dověděl, že přednáším pro Výbor bdělosti?“ —

— „Toť prosté, veliteli,“ říká jeden z nich. „Po každé, když je nějaká protifašistická schůze v Bruselu, koná se prudká agitace pro zákaz se jí zúčastniti. Nu a tak jsme se dověděl, že budete mluvit.“ A všichni mu tisknou ruce s nadšením svých dvaceti let.

(Přel. Jiří Taufer.)

Zachraňte oběti španělské války!

Francie sebrala 10 milionů franků

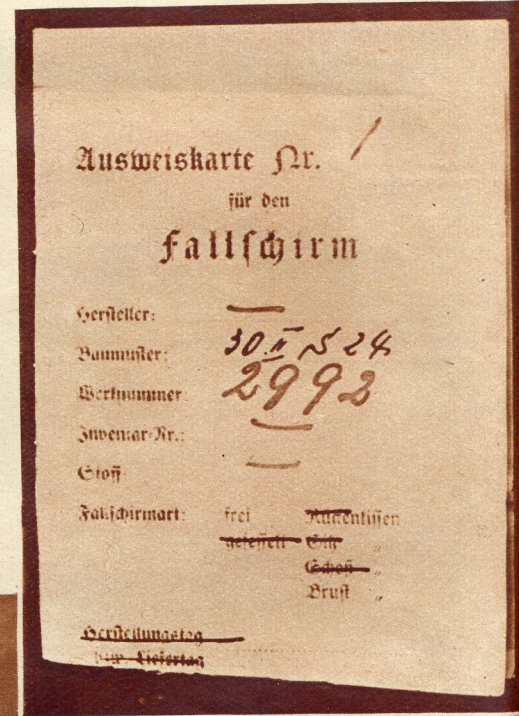
Italští emigranti 300.000 franků

Němečtí dělníci přes všechno pronásledování dali desetitisíce!

Kolik dáme my, českoslovenští
svobodní občané?

Pomáhejte, aby i jiní pomáhali nám!

Přispějte všichni na velkou veřejnou
sbírku. Přispějte na českoslov. tábor
španělských uprchlíků z Bayonne!

*) Belgický protifašistický týdeník, z něhož je tento článek přeložen. — j. t. —

Al portador de este carnet

Sr. D. Godofredo Schulze-Blanck

se autoriza libre circulación por territorio ocupado por el ... se ruega a todas

Godofredo

Schulze-Blanck

Firma del interesado:

Escuadrilla de c...

Unidad:

Teniente

Al portador de este carnet

Sr. D. Carsten von Harling

se autoriza libre circulación por todo el territorio ocupado por el Ejército Nacional. Se ruega a todas las autoridades civiles y militares le presten toda clase de facilidades, manifestándose al mismo tiempo que dicho señor está autorizado a llevar armas.

Carsten von Harling

Firma del interesado:

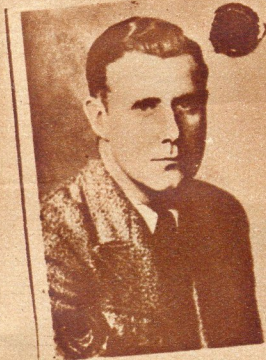
Unidad:

De orden de S.E. El Sr. Coronel de E.M.

[Signature]

PERSONENBESCHREIBUNG

Beruf	Kaufmann	Ehefrau
Geburtsort	Neubau-Böhmen	
Geburtstag	4. 3. 1912	
Wohnort	Berlin	
Gestalt	Kräftig	
Gesicht	oval	
Farbe der Augen	grün-blau	
Farbe des Haares	blond	
Besond. Kennzeichen	Keine	
KINDER		
Name	Alter	Geschlecht

Ehefrau

Lichtbild

Unterschrift des Halbinhabers

und seiner Ehefrau

Ich bestätige, daß der Inhaber die durch das Lichtbild dargestellte Person ist und daß unter beider Hände Unterschrift eigenhändig vollzogen hat.

10. 4. 37

Sevilla 11⁰⁰ Burgos 14⁰⁰

1937	MÄRZ
Sonntag	Ostersonntag
28	
Montag	Ostermontag
29	
Dienstag	
30	
Mittwoch	
31	
Donnerstag	1
	APRIL
	Don. 3. 4. / 16. 09. 37

1937	APRIL	1937
Sonntag	4	€
Montag	5	
Dienstag	6	
Mittwoch	7	
Donnerstag	8	

Handwritten notes: Berlin - Rom 922 14 55, Rom - Sevilla 945 15 30

Nacistický letec Jan Sobotka, který, jak vidíte z jeho cestovního pasu, je nejenom svým jménem, ale také původem Čech. Pas mu byl vystaven 5. dubna policií...

Dva němečtí letci, kteří bojovali v „národním“ vojsku na baskické frontě a masakrovali civilní obyvatelstvo ve městech. — Vlevo: legitimace německého letce Gottfrieda Schulze-Blancka. Opravňuje k volnému pobytu na celém území obsazeném Francovým vojskem. — Dole: legitimace německého vojenského letce Carstena von Harling, leteckého kapitána a velitele stíhací letky.

Umučené Baskicko ...

Baskové, přepadení mezinárodním fašismem, který ničí jejich města, zabíjí bezbranné obyvatelstvo, nešetří nejprimitivnějších zákonů lidskosti, podporován ještě úmluvami o t. zv. neintervenci, bojují s bezpříkladným hrdinstvím o každou píď své půdy a ustupují jen krok za krokem. Jak dlouho bude svět nečinně přihlížet k jejich tragedii?